version of the page that was used for ranking your search results. The page may have changed
ge.

Yahoo

מפרקת את החושך לגורמים: השיעורים לחיים שלמדתי מרונית אלקבץ

הבמאי גיא נתיב זכה לעבוד עם השחקנית האגדית בסרטו "מבול", ולצפות מקרוב בתהליך ההתמזגות שלה עם הדמות שגילמה. בטור מיוחד לרגל שנה למותה, הוא מתאר מה למד מההתבוננות באלקבץ, מתעצומות הנפש שהעניקה לדמויותיה ומהצורך הבלתי מתפשר לחפור הכי עמוק שאפשר

תגיות: רונית אלקבץ

גיא נתיב

יום ראשון, 16 באפריל 2017, 00:00

שתף

היופי המסתורי, הקל הנמוך והכישרון העצום. נתיב ואלקבץ בצילומי הסרט "מבול" (צילום: יח"צ)

הפעם הראשונה שפגשתי את רונית אלקבץ הייתה בשנת 1994 בקולנוע לב בהקרנת חצות. "לכל אחד קיימת נפש תאומה שם למטה עם השדים. לכולנו יש בין השדים נפש תאומה", היא אמרה כשהופיעה על מסך ענק בסרט "שחור" של שמוליק הספרי. אני ישבתי בשורה חמישית באמצע. יצאתי מאוהב, נפעם ונסער מההופעה הבלתי נשכחת של האישה היפהפייה והמסתורית הזו עם העיניים הגדולות החודרות שלה, השיער השחור הארוך והקול הנמוך והמרוסק שלה. מאז התאהבתי בה כל פעם מחדש: ב"אור", "חתונה מאוחרת", "ביקור התזמורת" "לקחת לך אישה" וב"שבעה". היא שיחקה דמויות אפלות, לעתים שפלות, לעתים מושפלות, נשים עם עבר מכושף, זונות, קורבנות אונס, נשים שפופות באמצע החיים שתמיד רוצות יותר, תמיד עם ניצוץ של שיגעון בעיניים. אלמנט הטירוף שנראה כל כך אלגנטי כשלובש אותו אמן מיוסר ומורם מעם הפך לחומר ביד היוצרת המוכשרת הזו. אמנם לא הכרנו אז, אבל היא תמיד נשארה איתי אחרי כל סרט או דמות. משהו ממנה נכנס ללב ונשאר שם.

ב-2010, כשנועה ברמן-הרצברג ואני היינו בעיצומה של כתיבת הסרט השני שלי "מבול", התחלתי כבר לפנטז על רונית אלקבץ כמירי, אם לשניים שאחד מהם הוא נער אוטיסט שחוזר הביתה מהמוסד בו שהה לאחר 14 שנה. מיכאל מושונוב המבריק הסכים לקחת על עצמו את האתגר ולגלם אוטיסט ולאחר מכן התחלתי לעשות אודישנים ללא מעט שחקניות מוכשרות לתפקיד מירי. למרות זאת, רונית אלקבץ לא הצליחה לצאת לי מהלב ומהנשמה. על אף שהתחייבה לשמונה פרויקטים ברצף והייתה מעבירה את זמנה בין צילומים וכתיבה בפריז לבין תל-אביב, שוחחתי רבות עם הסוכנת של רונית, פרי כפרי, על האפשרות שרונית תגלם את מירי. פרי הבטיחה לי שהיא תנסה לעניין את רונית בפרויקט אבל שאדע שהיא מאוד עסוקה ושהסיכוי קלוש. מהר מאוד קיבלתי תשובה שלילית מרונית שאמרה לי בשיחת טלפון מהירה מפריז שהיא נאלצת לסרב בגלל שהיא מותשת ואין לה את היכולת האנרגיות והזמן להקדיש עצמה לדמות כל כך מורכבת השנה. מרוסק ושבור לב נאלצתי כמעט לוותר על החלום שלי לראות את רונית בתפקיד. אלא שבאותו הלילה חלמתי עליה. ראיתי את רונית כמירי, רצה ורוקדת בשדה עצום וירוק עם ילדי הגן שרצים אחריה. בין הילדים הופיע הבן שלה בסרט תומר, ילד מגודל הפוסע לאיטו בתוך עולם משלו מנסה לתפוס פרפרים וחרקים. לאחר כמה שניות תומר נעלם. רונית מבחינה בכך ורצה לחפש אחריו ביער אבל מאבדת אותו לחרדתה הרבה.

ואז הסלולרי שלי צלצל. אלקבץ (צילום: GettyImages)

קמתי נסער וניסיתי להשיג את רונית בפריז. היא לא ענתה לי כמה ימים והשארתי לה הודעה. סיפרתי לה על החלום שחלמתי. "מירי זו רק את", אמרתי נחרצות. "אני לא מסוגל לחשוב על אופציה שבה מישהי אחרת עושה את התפקיד הזה אני מוכן להגיע לפריז אם את רוצה ולפגוש אותך שם אם את רוצה. אני לא מוכן לוותר". עברו שבועיים, ההפקה כבר לחצה עלי להיפתח לאופציות ליהוק אחרות ורונית עדיין לא חזרה אלי. ואז ביום שישי הסלולרי שלי צלצל. זו הייתה רונית. "בוא ניפגש ביפו כשאחזור לארץ ונראה. בלי התחייבות". הבנתי שנפתחה בפני הזדמנות נדירה.

קבענו ב"יאפא", בית הקפה הקבוע שלה ביפו. הגעתי שעה מוקדם יותר, כמו טינאייג'ר מאוהב שמכין עצמו לדייט עם מלכת הכיתה. חשבתי שעות איזו רונית אני אפגוש, ואז היא נכנסה באיחור של חצי שעה עם כובע שחור גדול, חיוך עייף וחם, סיפרה לי שהיא מותשת, שהיא חיה מפרויקט לפרויקט על קו ת"א-פריז ושהיא נותנת את כל כולה לכל אחד ואחד מהם. נוצר מיד חיבור טבעי בינינו ורונית נתנה לי להבין שבאותה שיחת טלפון שלי אליה לפריז הבאתי את מי שאני וזה בדיוק מה שהיא עושה כשיש לה משהו כל כך חזק שבוער בעצמות שלה - ולכן היא הסכימה להיפגש. "אתה יודע שאתה מרגיש ורוצה משהו, אז זהו, אני עושה את הדרך אליך. פחד הוא לא אלמנט כאן. אין מצב שהפחד והעייפות ימנעו ממני לעשות משהו. נהפוך הוא. תמיד אכנס בהם". וכך שעה של שיחת בית קפה הפכה לשעתיים, שעתיים לשלוש ושלוש לארבע. יצאתי מבית הקפה כמו שיצאתי עשרים שנה קודם לכן מהסרט "שחור" - מאוהב. רונית היא זו שלימדה אותי איך לצלול. לשכוח מהכול ופשוט לצלול לעומק בלי פשרות ובלי הנחות. "אני מפצחת את החושך, אני מפרקת אותו לגורמים", היא נהגה להגיד לי. כמה ימים לאחר מכן הגיעה שיחת הטלפון המיוחלת מהסוכנת שלה. "רונית רוצה להתחיל לעבוד איתך על התפקיד. אני לא יודעת איך שכנעת אותה ואיך יהיה לה זמן אבל מזל טוב".

אלקבץ וששון גבאי מתוך "ביקור התזמורת" (צילום: יח"צ)

החלטנו להיפגש כל שבוע בבית הקפה הקבוע שלנו ביפו. רונית הבהירה לי חד משמעית שכשהיא מחליטה לעבוד על תפקיד, היא משקיעה את כל נפשה: דרך הגוף, דרך האינטואיציות, דרך הנשמה, דרך הרגשות, כותבת מחשבות על עשרות דפים בכתב קטן וצפוף על התסריט שהופך להיות התנ"ך שלה שאף אחד לא נוגע בו, שואלת שאלות קשות, מאתגרת בשיחות מורכבות וכל הזמן חושבת איך להעמיק. היא מצפה לסבלנות, העמקה, אומץ, וחוסר פשרות גם ממני. בלי התהליך הדו-צדדי הזה היא מעדיפה לא לעשות סרט בכלל. זה בדיוק מה שקרה במשך שלושת החודשים האינטנסיביים של עבודה לא פשוטה על דמותה של מירי. נוצרה אינטימיות נדירה של יצירה משותפת. למדתי ממנה על טוטאליות, על איך לא לוותר על החיפוש, על העמקה ועל חידוד של דמות.

כשהרגשנו שיש לנו את מירי על הדף, עברנו לשלב הבא: תחקיר וחזרות עם השחקנים. רונית, שלא חשבה באותם ימים על ילדים משלה (היא לא מצאה את הפרטנר הנכון והתמקדה בקריירה שלה – ג"נ), אמרה לי שהתחקיר שביצעה בגן הילדים - שם שיחקה שעות עם ילדים בני שלוש וארבע - פתח אצלה משהו. משהו באנרגיות של להיות אימא. הכל התחיל להתחבר לה. באותו שבוע רונית נפגשה עם יואב רוטמן (השחקן שגילם את יוני בן ה-13), עם מיכאל מושונוב ועם צחי גראד ומיד נוצרה לנו משפחה מיוחדת מאוד של אנשים מאוד שונים אחד מהשני. בזמן שמיכאל עשה תחקיר מעמיק וארוך במעון לילדים אוטיסטים, רונית נפגשה עם אימהות חד הוריות לילדים חריגים ויצרה איתם קשר מאוד מיוחד.

למדתי ממנה על טוטאליות, על העמקה ועל חידוד של דמויות. רונית אלקבץ מתוך "גט" (צילום: יח"צ)

החלטתי לתעד את העבודה האינטימית שלי עם רונית במצלמה שלי. צילמתי כל חזרה שלנו, כל נסיעה, כל פגישה וכל שיחה. התבוננתי בה, נפעמתי מהטוטאליות, הפדנטיות והאינטואיציות שלה. רונית כתבה במשך שעות כל יום. היא נהגה לשבת במקום שקט ורגוע וצירפה את הזיכרונות שלה לאינטואיציה ולדמיון שאבה חומרים שזיהתה אצלה, שהיא הרגישה משהו חזק אליהם. היא רשמה את הרגש הזה, אספה רשימות ארוכות על כל סצנה וסצנה. כל כך הרבה אנרגיות היא השקיעה בכל דמות שהיא נכנסה אליה, מאחורי כל בחירה שלה יש כוונה וסיבה עמוקה. אם זה בגד, איפור, שרשרת, שיער, נעליים ואפילו מה היא מחזיקה ביד באותו הרגע בסצנה. זו סקרנות עצומה של שחקנית מבריקה בכל הפרמטרים. כשגילמה דמות, היא רצתה לספר סיפור כמו שרק היא רואה אותו. בשפה שלה. בייחודיות ובטביעת האצבע הייחודית שלה.

היה לי חשוב שבסרט "מבול", תהיה דמותה של רונית עוצמתית אבל שבירה, דוממת, עייפה, מרוסקת, כמעט כבויה. בדיוק הפוך ממה שהיא במציאות. עבדנו ביחד כיצד אפשר להקטין את הנוכחות הפיזית שלה, עבדנו על השבריריות שבקולה, על ההליכה האיטית, על המיעוט שבדיבור, על חוסר היכולת לקום מהמיטה בבוקר אל מול הרצון לאהוב, לרקוד ולחיות כשהיא עם ילדי הגן שלה. כשהתחלנו את הצילומים רונית הייתה כבר מירי בעצמותיה ובנפשה. היא הכירה אותה באופן אישי, היא פיענחה את התהום שבה היא נמצאת.

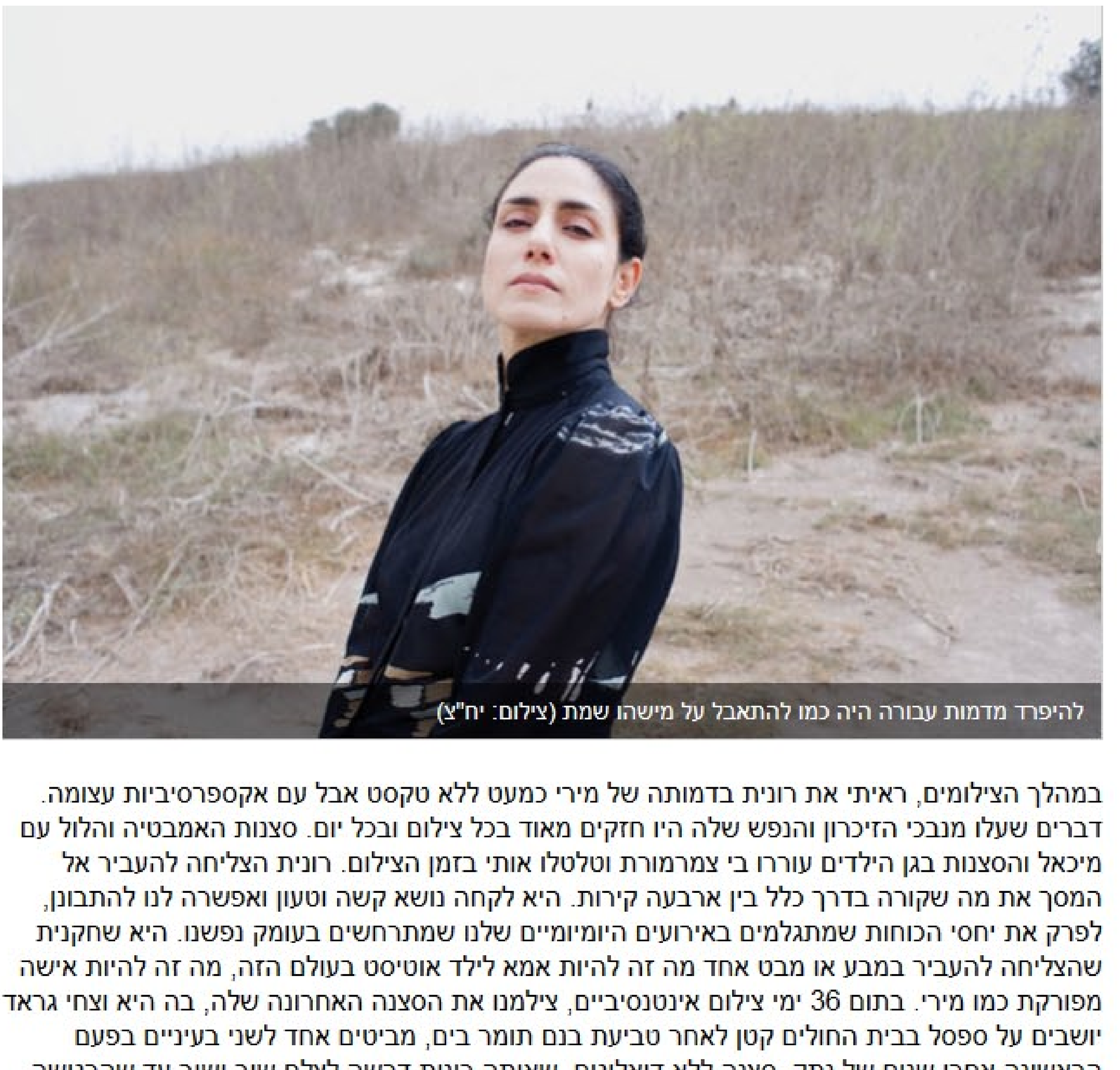
להיפרד מדמות עבורה היה כמו להתאבל על מישהו שמת (צילום: יח"צ)

במהלך הצילומים, ראיתי את רונית בדמותה של מירי כמעט ללא טקסט אבל עם אקספרסיביות עצומה. דברים שעלו מנבכי הזיכרון והנפש שלה היו חזקים מאוד בכל צילום ובכל יום. סצנות האמבטיה והלול עם מיכאל והסצנות בגן הילדים עוררו בי צמרמורת וטלטלו אותי בזמן הצילום. רונית הצליחה להעביר אל המסך את מה שקורה בדרך כלל בין ארבעה קירות. היא לקחה נושא קשה וטעון ואפשרה לנו להתבונן, לפרק את יחסי הכוחות שמתגלמים באירועים היומיומיים שלנו שמתרחשים בעומק נפשנו. היא שחקנית שהצליחה להעביר במבע או מבט אחד מה זה להיות אמא לילד אוטיסט בעולם הזה, מה זה להיות אישה מפורקת כמו מירי. בתום 36 ימי צילום אינטנסיביים, צילמנו את הסצנה האחרונה שלה, בה היא וצחי גראד יושבים על ספסל בבית החולים קטן לאחר טביעת בנם תומר בים, מביטים אחד לשני בעיניים בפעם הראשונה אחרי שנים של נתק. סצנה ללא דיאלוגים, שאותה רונית דרשה לצלם שוב ושוב עד שהרגישה שיש לנו את זה.

בערב, בתום יום הצילום תוך שהיא מורידה את האיפור שלה בפעם האחרונה כמירי, רונית קראה לי לחדר שלה. מצאתי אותה ממררת בבכי. התחבקנו ארוכות והיא אמרה לי שבשבילה להיפרד מדמות כמו מירי שעבדה עליה יותר מחצי שנה, זה כמו להתאבל על מישהו קרוב שמת. מאוחר בלילה רונית כתבה לי סמס: "אני מרגישה שהפרק הזה של ילדים בחיים שלי נפתח בעקבות החוויה שעברנו ביחד. זה היה מקום סגור ואטום והאנליזה הזו והתרפיה הזו גרמו לי לרצות להיכנס לזה עכשיו כמו גדולה וזה מאוד מרגש אותי. רק שתדע".

קשה למצוא מילה שתוכל לבטא את הנוכחות של רונית בחיי. הכריזמה הסוחפת, הנשיות, העוצמתית שלה, שיערה העבה השחור, גובהה – עבורי היו אלה רק תפאורה לתהומות הנפש, שרמז דק אליהן קיבלתי ממבע עיניה. גם עכשיו כשאני כותב את התסריט שלי בניו יורק (סרט שייעדתי לה בתפקיד הראשי), אני מדמיין את רונית יושבת מולי, לוגמת מהקפה השחור שלה, מביטה בי עם העיניים המהפנטות שלה ואומרת לי בקולה העמוק: "כל דמות שאתה מטפל בה - תחפור מאוד עמוק ותמצא אותה אצלך. כל פעם מחדש. בלי הנחות ובלי הקלות. אחרת אל תעשה את זה".

מדמיין את רונית יושבת מולי. נתיב (צילום: יח"צ)

• • •

רונית אלקבץ הייתה מועמדת לפרס אופיר לשחקנית הטובה ביותר בסרט "מבול". הסרט היה מועמד לשישה פרסי אופיר וזכה בפרס שחקן המשנה הטוב ביותר. הסרט זכה בשלושה פרסים בפסטיבל חיפה הבינלאומי, כולל הסרט הטוב, והשתתף בעשרות פסטיבלים בינלאומיים. גיא נתיב יביים את סרטו האמריקאי הראשון "SKIN" בהפקתו של אורן מוברמן בשנת 2017.